

**Аналіз
стану здійснення правосуддя Попільнянським районним судом
Житомирської області за I півріччя 2022 року**

З метою отримання та узагальнення закономірностей і тенденцій зміни динаміки розгляду справ, надходження судових справ та матеріалів до суду, рівень навантаження на одного суддю, оперативність розгляду судом справ, тенденції збільшення та зменшення у суді справ різних категорій Попільнянським районним судом Житомирської області двічі на рік провадиться дослідження стану здійснення правосуддя в порівнянні з попереднім звітним періодом.

Об'єктом дослідження є статистична інформація стосовно надходження та розгляду справ та матеріалів кримінального, адміністративного, цивільного судочинства, справ та матеріалів про адміністративні правопорушення протягом першого півріччя 2021 року, причини та строки відкладення розгляду справ та матеріалів.

Згідно штатного розпису у Попільнянському районному суді значиться 5 суддів. Фактично протягом першого півріччя 2022 року здійснювали правосуддя 2 судді. Три посади є вакантними.

Показники надходження справ та матеріалів наведено в таблиці № 1.

Динаміка та структура надходження справ та проваджень до Попільнянського районного суду

№ п/п	Структура справ	I півріччя 2022 року			I півріччя 2021 року		
1.	Кримінальні провадження	40			50		
2.	Клопотання прокурора про закриття кримінального провадження	12			24		
2.	Справи про розгляд клопотань (подань) в порядку виконання рішень у кримінальних справах	32			36		
3	Справи за скаргами на дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора	9			18		
4	Справи за клопотанням слідчих органів	171			172		
5	Цивільні справи	Всього 149			Всього 274		
		Справи позовного провадження - 110	Справи окремого провадження - 7	Справи наказного провадження - 32	Справи позовного провадження - 181	Справи окремого провадження - 19	Справи наказного провадження - 74
	Заяви, клопотання в порядку виконання судових рішень у цивільних	7			16		

	справах		
6	Адміністративні справи	6	5
7	Справи у порядку виконання судових рішень у адміністративних справах	4	0
8	Справи про перегляд рішень у адміністративних справах за нововиявленими обставинами	0	0
9	Справи про адміністративні правопорушення	381	452
	Всього	804	993

Таблиця 1

З наведених в таблиці 1 даних вбачається, що загальна кількість справ та матеріалів, що надійшли до суду протягом першого півріччя 2022 року значно зменшилась в порівнянні з аналогічним періодом 2021 року. Різниця становить 19%.

Незначною мірою збільшилось лише надходження:

- адміністративних справ – на 37%;
- справ у порядку виконання судових рішень у адміністративних справах – на 100%;

В порівнянні з минулим роком зменшилось надходження справ:

- кримінальних проваджень – на 20%;
- справ за клопотанням прокурора про закриття кримінального провадження – на 50%;
- справ за скаргами на дії та бездіяльність слідчого – на 50%;
- справ про розгляд клопотань у порядку виконання судових рішень у кримінальних справах на 11%;
- цивільних справ позовного провадження – на 39%;
- цивільних справ окремого провадження – на 63%;
- цивільних справ наказного провадження – на 43%;
- справ за заява у порядку виконання судових рішень у цивільних справах – на 56%;
- справ про адміністративні правопорушення – на 16%.

Порівняльна таблиця справ, що перебували в провадженні Попільнянського районного суду

Категорії справ	I півріччя 2022 року	I півріччя 2021 року
Справи та матеріали кримінального провадження	266	363
Справи та матеріали цивільного провадження	169	417
Справи та матеріали адміністративного провадження	12	18
Справи та матеріали у справах про адміністративні правопорушення	384	475
Всього	831	1273

Таблиця 2

Як вбачається з даних, наведених в таблиці 2, з урахуванням залишків нерозглянутих справ за попередній період, в провадженні суду протягом першого півріччя 2022 року перебувало на 35% менше справ, проваджень та матеріалів, ніж протягом аналогічного періоду 2021 року.

1. Розгляд судом кримінальних проваджень.

В першому півріччі 2022 року до суду надійшло 40 кримінальних проваджень, які судді прийняли до свого провадження, що на 20 % менше в порівнянні з аналогічним періодом 2021 року (50). Загалом за вказаний період (з урахуванням залишків нерозглянутих справ за попередній звітний період) в провадженні перебувало 80 кримінальних проваджень. Це на 22% менше показника минулого року (102 кримінальних провадження).

Найбільший відсоток (36) серед загальної кількості кримінальних проваджень, які перебували на розгляді суду протягом першого півріччя 2022 року, як і в попередні періоди, становлять провадження про злочини проти власності – 29 кримінальних проваджень.

Друге місце посідають кримінальні провадження про злочини проти життя та здоров'я особи – 21 кримінальне провадження або 26% від загальної кількості.

Кількість кримінальних проваджень про злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту, що перебували на розгляді суду протягом досліджуваного періоду становить 8 проваджень, тобто 6% від загальної кількості.

Кількість кримінальних проваджень про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, що перебували в провадженні суду протягом першого півріччя 2022 року становить 10, тобто 13% від загальної кількості проваджень, що перебували на розгляді.

В першому півріччі 2022 року на розгляді перебувало 6 кримінальних провадження про злочини проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування. Це 8% від загальної кількості кримінальних проваджень, що перебували на розгляді суду.

Протягом досліджуваного періоду в провадженні суду перебувало 3 кримінальних провадження про злочини проти правосуддя (4%).

Протягом першого півріччя 2022 року судом розглянуто 32 кримінальних провадження, що на 48 % менше, ніж протягом першого півріччя 2021 року (61 кримінальне провадження).

Кількість розглянутих кримінальних проваджень за категоріями в порівнянні з аналогічним періодом 2020 року

- про злочини проти власності - 6, що на 63% менше, ніж у першому півріччі 2021 року – 22;
- про злочини проти життя та здоров'я особи - 12, що на 48% менше показника минулого звітного періоду – 23;
- про злочини у сфері обігу наркотичних засобів - 9, або на 31% менше показника 2021 року (13);
- про злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту - 8, тобто на 83% менше, ніж у 2021 році (2).
- про злочини проти авторитету органів державної влади – 1 кримінальних провадження (2%), або вдвічі менше аналогічного періоду минулого року (2 кримінальних провадження).

Не розглянутим на кінець досліджуваного звітного періоду залишилось 48 кримінальних проваджень. Це на 15% більше показника минулого року (41).

Із загальної кількості кримінальних проваджень, що залишились нерозглянутими, 28 не розглянуто понад встановлені строки: 13 кримінальних проваджень перебувають на розгляді понад 6 місяців; 11 – від 1 року до 2 років; 4 – понад 2 роки.

На кінець звітного періоду зупинено провадження у 13 кримінальних провадженнях.

За звітний період засуджено 28 осіб, тобто вдвічі менше, ніж у першому півріччі 2021 року (56).

Від кримінальних правопорушень, за даними судових рішень, у 2022 році постраждало 13 осіб, з них 7 чоловіки та 6 жінок.

Злочинами було завдано матеріальної та моральної шкоди фізичним особам на загальну суму 76414 грн.

Справи за клопотаннями слідчого та прокурора під час досудового розслідування.

В першому півріччі 2022 року на розгляді слідчих суддів Попільнянського районного суду перебувало 176 справ за клопотаннями органів досудового слідства та 11 справ за скаргами на дії слідчого.

На розгляд слідчих суддів надіслано клопотання про:

- тимчасовий доступ до речей і документів – 43;
- проведення обшуку житла чи іншого володіння особи – 17;
- застосування запобіжних заходів – 23;
- арешт майна – 17;
- скасування арешту майна – 5;
- дозвіл на затримання з метою приводу – 2;
- інші клопотання, зокрема продовження строку досудового розслідування – 69.

З переліченого на кінець звітнього періоду залишились нерозглянутими 18 справ.

Що стосується скарг на дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора чи інших осіб під час досудового розслідування, то усі стосувались бездіяльності слідчого – 11, з них 8 скарг задоволено та по 1 відмовлено в задоволенні вимог, 2 залишились нерозглянутими на кінець звітнього періоду.

Справи в порядку виконання судових рішень у кримінальних провадженнях.

Протягом першого півріччя 2022 року в провадженні суду перебувало 34 справи в порядку виконання судових рішень у кримінальних провадженнях, з них:

- про звільнення від покарання з випробуванням після закінчення іспитового строку – 24 справи (розглянуто усього 22, в тому числі: задоволено 22, повернуто – 1, не розглянутими залишились 2 справи);
- про направлення звільненого від покарання з випробуванням для відбування покарання, призначеного вироком – 4 (розглянуто усього 4, з відмовою у задоволенні подання - 4);
- про встановлення, припинення адміністративного нагляду – 4 (розглянуто 3, з яких 2 справи розглянуто із задоволенням вимог, у 1 справі відмовлено в задоволення подання, 1 справа не розглянута);
- справи про інші питання про всякого роду сумніви і протиріччя, що виникають при виконанні вироку - 2 (розглянуто 2: з відмовою у зодоволення вимог 2).

2. Розгляд судом цивільних справ.

Протягом першого півріччя 2022 року до суду надійшло 169 заяв усіх категорій цивільних справ, що на 46% менше, ніж за аналогічний період минулого року (312 заяв). Відкрито провадження за 142 заявами, що вдвічі менше, ніж у 2021 році (287).

Розглянуто у звітньому періоді 140 цивільних справ позовного провадження, тобто показник зменшився на 20 % (175 справ -у 2021 році). Не розглянутими залишилось 107 справ, що на 7% менше показника минулого року (101).

Співвідношення справ позовного провадження, що перебували в провадженні суду в першому півріччя поточного року в порівнянні з аналогічним періодом минулого року виглядає наступним чином:

- спори, що виникають із сімейних правовідносин – 83 (72), +13%;
- спори, що виникають із земельних правовідносин – 37 (31), +16%;
- спори, що виникають з правочинів – 33 (87), - 62%;
- спори про спори, що впливають із відносин спадкування –21 (29), -28%;
- спори про право власності – 14 (18), -22 %;
- спори, що виникають із житлових правовідносин – 6 (10), - 40%;
- спори про недоговірні зобов'язання – 32 (16), +50 %;
- спори, що виникають із трудових правовідносин – 9 (4), +56%;
- справи про спори, пов'язані із застосуванням ЗУ «Про захист прав споживачів» - 5 (8), - 38%.

Протягом першого півріччя поточного року в провадженні суду перебувало 34 заяви про видачу судових наказів. На кінець звітнього періоду видано 32 накази.

В першому півріччі 2021 року ці показники становлять, відповідно, 75 та 59. Таким чином, показники зменшились на 55% та 46%.

Сума, що пред'явлена до стягнення становить 56705 грн. Присуджено до стягнення 39741 грн. За досліджуваний період до суду не надходили заяви про скасування судового наказу.

Що стосується справ окремого провадження, то до суду надійшло 7 заяв, по усіх відкрито провадження. Ці показники за минулий рік виглядають наступним чином: надійшло 19 заяв, по усіх відкрито провадження.. Як видно з наведеного, кількість заяв у справах окремого провадження зменшилась майже втричі.

З урахуванням залишку нерозглянутих справ з попереднього звітної періоду в першому півріччі 2022 року в провадженні суду перебувало 11 справ окремого провадження, тобто вдвічі менше, ніж протягом першого півріччя 2021 року (22 справи).

Розглядалися справи усього таких категорій:

- справи про обмеження цивільної дієздатності фізичної особи, визнання фізичної особи недієздатною – 4 (4 справи у 2020 році), =100%;
- справи про встановлення фактів, що мають юридичне значення – 5 (18) , -72%;
- справи про визнання фізичної особи безвісно відсутньою – 1 (0), +100%;
- справи про скасування рішення про визнання фізичної особи безвісно відсутньою – 1 (0), +100%.

Розгляд заяв про перегляд судових рішень у цивільних справах за нововиявленими обставинами.

Протягом першого півріччя 2022 в провадженні суду перебувала 1 справа за заявою про перегляд судового рішення у цивільній справі за нововиявленими обставинами. Справа розглянута з відмовою в задоволенні вимог.

Протягом аналогічного періоду 2021 року до Попільнянського районного суду не надходили заяви про перегляд судових рішень у цивільних справах за нововиявленими обставинами.

Розгляд справ за клопотаннями, поданнями, заявами в порядку виконання судових рішень в цивільних справах

В першому півріччі поточного року в провадженні Попільнянського районного суду Житомирської області перебувало 9 справ за клопотаннями, поданнями, заявами в порядку виконання судових рішень у цивільних справах. В першому півріччі 2021 року таких справ було вдвічі менше, тобто 9.

За видами вимог дані справи поділяються:

- заміна сторони у виконавчому провадженні – 4;
- привід боржника – 3;
- видача дублікату виконавчого листа – 1.
- визнання дублікату виконавчого листа таким, що не підлягає виконанню - 1

Розглянуто 8 справ, усі із задоволення вимог.

Одна справа залишилась нерозглянутою на кінець звітної періоду.

3. Розгляд судом адміністративних справ.

В першому півріччі поточного року до Попільнянського районного суду надійшло 6 справ в порядку адміністративного судочинства, а з урахуванням справ, перенесених з минулого звітної періоду, в провадженні перебувало 10 справ. Це незначною мірою більше, ніж за перше півріччя 2021 року (5 справ надійшло та 8 перебувало в провадженні). У відсотковому виразі різниця становить 17% та 20%, відповідно.

Усі адміністративні справи, що перебували на розгляді суду відносяться до категорії справ про забезпечення громадського порядку та безпеки, національної безпеки та оборони України, зокрема щодо:

- дорожнього руху, транспорту та перевезення пасажирів – 9 (3 протягом першого півріччя 2021 року), +67%;
- перебування іноземців та осіб без громадянства на території України – 1 (0), -100%.
- справи щодо примусового виконання судових рішень і рішень інших органів – 0 (2), -100%;
- справи з приводу охорони навколишнього середовища – 0 (2), -100%;
- справи щодо захисту політичних та громадянських прав – 0 (1), -100%;
- інші справи 0 (1), -100%.

Отже, в порівнянні з першим півріччям 2021 року кількість звернень громадян до суду з позовними заявами в порядку адміністративного судочинства майже не змінилась. Проте вбачається відмінність у категоріях справ, що були предметом розгляду.

Всього розглянуто адміністративних справ протягом звітної періоду:

- розглянуто усього 9 справ (5 справ у першому півріччі 2021 року), +44%;

- з прийняттям рішення, постанови – 8 (5), +38%;
з них із задоволенням позову – 6 (4), +33%.

Не розглянутою на кінець звітної періоду залишилась 1 справа, що на 67% більше показника минулого року (3).

Розгляд судом справ за заявами про перегляд судових рішень у адміністративних справах за нововиявленими обставинами.

Протягом першого півріччя 2022 року на розгляд Попільнянського районного суду Житомирської області справ за заявами про перегляд судових рішень у адміністративних справах за нововиявленими обставинами не надходили.

Розгляд справ за клопотаннями, поданнями, заявами в порядку виконання судових рішень в адміністративних справах.

Протягом досліджуваного звітної періоду до суду надійшли 4 заяви в порядку виконання судового рішення у адміністративній справі. Усі заяви подано однією особою в одній справі, з однією вимогою: про накладення штрафу та про встановлення нового строку подання звіту. Дві справи розглянуто, дві залишились нерозглянутими.

Протягом першого півріччя минулого року в провадженні суду було 7 справ в порядку виконання судових рішень в адміністративних справах.

4. Розгляд справ про адміністративні правопорушення.

В першому півріччі 2022 року до суду надійшла 381 справа про адміністративні правопорушення, що на 16% менше показника аналогічного періоду 2021 року (452 справ). Загалом в провадженні суду перебувало 424 справи. Для належного оформлення повернуто 61 справу, в той час, як протягом аналогічного періоду 2021 року – 91 справа.

За категоріями кількість справ про адміністративні правопорушення, що перебували в провадженні суду, виглядає наступним чином:

- вчинення домашнього насильства – 100 (у 2021 році - 121 справа), -17%;
- порушення правил щодо карантину людей - 43 (111), -61%;
- керування транспортними засобами в стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння – 135 (91), +33%;
- порушення правил дорожнього руху, що спричинило порушення транспортних засобів, автомобільних доріг – 33 (38), -13%;
- невиконання батьками та особами, що їх заміняють обов'язків щодо виховання дітей – 13 (36), - 64%;
- порушення правил використання об'єктів тваринного чи рослинного світу – 4 (9), -56%;
- дрібне хуліганство – 32 (27), + 16%;
- дрібне викрадення чужого майна – 3 (2), +33%.

Загалом протягом даного звітної періоду розглянуто 321 справу про адміністративні правопорушення, що на 10% менше показника аналогічного періоду 2021 році - 357 справ.

Не розглянутими залишились 42 справи, тоді як залишок на кінець першого півріччя 2021 року становив 21 справу.

До правопорушників застосовано такі стягнення (в порівнянні з аналогічним періодом 2021 року):

- попередження – 3 (8), -62%;
- штраф - 198 (169), + 15%;
- адміністративний арешт – 2 (0), +100%;
- громадські роботи – 9 (17), - 47%;
- застосовано вимоги ст. 24-1 КУпАП - 2 (8), - 75%;

Серед додаткових стягнень застосовано наступні:

- позбавлення спеціального права – 54 (29), + 46%;
- конфіскація предмета, грошей – 4 (2), +50%.

За досліджуваний звітний період сума накладеного штрафу становить 1457070 грн, що на 38% більше показника аналогічного періоду 2021 року – 716621 грн.

Сума сплаченого штрафу становить 376159 грн, що в порівнянні з минулим роком на 42% більше (216553 грн).

Розгляд справ у порядку виконання постанов у справах про адміністративні правопорушення.

Протягом даного звітного періоду в провадженні суду перебували 3 справи у порядку виконання постанов у справах про адміністративні правопорушення. Усі справи порушенні за поданнями органу пробації про заміну порушникам міри покарання. 2 справи розглянуто, одна залишилась нерозглянутою.

5. Висновок

Протягом першого півріччя 2022 року правосуддя в Попільнянському районному суді Житомирської області здійснювалось двома суддями.

Швидкість та якість розгляду справ залежить від навантаження на суддю.

За означений період навантаження на кожного суддю становило 579 справ, Це на 152 справи менше, ніж протягом першого півріччя 2021 року (731 справа на суддю), або на 21%. Проте така кількість справ теж є завеликою та створює навантаження на суддю, впливає на строки розгляду справ, на кількість часу для вивчення суддею справи тощо.

Середня кількість розглянутих справ на одного суддю протягом першого півріччя поточного року складає 435 справ, в той час, як в першому півріччі 2021 року - 523. Різниця 17%. З огляду на те, що навантаження на суддів перевищували встановлені норми, результат роботи протягом першого півріччя 2022 року слід вважати добрим.

Залишок нерозглянутих справ та матеріалів на кінець першого півріччя змінився незначною мірою в порівнянні з минулим роком: на кінець поточного звітного періоду – 284 справи, на кінець першого півріччя 2021 року – 234 справи. В порівнянні з минулим періодом на 18% більше.

Не завжди розгляд справи залежить від фізичної можливості судді, адже існують інші фактори, ігнорування яких неможливо.

Значною мірою на швидкість розгляду справ у першому півріччі 2022 року вплинула військова агресія Російської Федерації проти України, Незважаючи на те, що Попільнянський районний суд працював у звичному режимі, учасники судового процесу до суду не з'являлись.

Важливе значення мають також і складність справ, що розглядаються та добросовісне ставлення учасників процесу.

У кримінальних провадженнях причинами відкладення справ протягом першого півріччя 2022 року були:

- інші підстави (клопотання учасників процесу, зміна обвинувачення, призначення експертизи, , тощо);
- неприбуття обвинуваченого;
- неприбуття свідків, обвинуваченого;
- нездійснення доставки обвинуваченого;
- інші підстави.

Для підвищення оперативності розгляду кримінальних проваджень суддями застосовано:

- привід обвинуваченого;
- привід свідків.

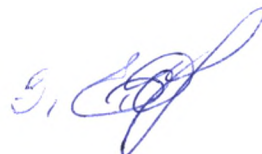
Для цивільних справ характерними є наступні причини відкладення справ:

- неявка учасників процесу;
- інші підстави (клопотання учасників процесу, призначення експертизи, подання зустрічного позову, зміна позовних вимог).

Результатами даного дослідження доведено, що необхідна кількість суддів у конкретному суді, помірне навантаження на кожного суддю, достатня кількість помічників суддів та працівників апарату суду, належне технічне забезпечення є запорукою якості та оперативності здійснення правосуддя.

Пропозиція: дане узагальнення виконувачу обов'язків голови суду обговорити на нараді суддів.

В.о. голови Попільнянського районного суду

Є.О. Зайченко